

Standardi 4.3i

Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus

Määräykset ja ohjeet

RAHOITUSTARKASTUS
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISION

SISÄLLYSLUETTELO

1	Soveltaminen	4
2	Tavoitteet ja rakenne	8
3	Kansainvälinen viitekehys	9
4	Normiperusta	10
5	Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimusta koskevat periaatteet	11
5.1	Operatiivisen riskin menetelmiin liittyvien vaatimusten suhde Rahoitustarkastuksen riskienhallintaa käsitteleviin standardeihin	11
5.2	Laskentamenetelmien pääpiirteet	13
5.3	Ilmoitus- ja lupamenettely	13
6	Perusmenetelmä	15
6.1	Vakavaraisuusvaatimuksen laskeminen perusmenetelmällä	15
6.2	Tuottoindikaattorin laskemisessa noudatettavat periaatteet	16
7	Standardimenetelmä	18
7.1	Vakavaraisuusvaatimuksen laskeminen standardimenetelmällä	18
7.2	Tuottojen kohdistaminen liiketoiminta-alueille	19
7.3	Standardimenetelmän käyttöön liittyvät laadulliset vaatimukset	22
7.4	Standardimenetelmän käyttöönottoa koskeva ilmoitusmenettely	23
8	Vaihtoehtoinen standardimenetelmä	24
8.1	Vaihtoehtoisen standardimenetelmän käyttöönoton edellytykset	24

8.2	Vakavaraisuusvaatimuksen laskeminen vaihtoehtoisella standardimenetelmällä _____	25
8.3	Vaihtoehtoisen standardimenetelmän lupamenettely _____	26
9	Kehittynyt menetelmä _____	27
9.1	Kehittyneen menetelmän käyttöönoton laadulliset edellytykset _____	28
9.2	Mittaamismenetelmiin liittyvät vaatimukset kehittyneen menetelmän mukaisessa mallissa _____	29
9.2.1	<i>Sisäisen tappiotiedon käyttö _____</i>	<i>29</i>
9.2.2	<i>Ulkoisten tilastojen käyttö _____</i>	<i>32</i>
9.2.3	<i>Skenaarioanalyysi _____</i>	<i>32</i>
9.2.4	<i>Liiketoimintaympäristön ja sisäisen valvonnan vaikutus _____</i>	<i>33</i>
9.3	Riskin vähentämistekniikat _____	34
9.4	Kehittyneen menetelmän käyttöönottoa koskeva hakemus _____	35
10	Menetelmien rinnakkainen käyttö _____	37
11	Raportointi Rahoitustarkastukselle _____	38
12	Määritelmät _____	39
13	Lisätiedot _____	40

Liite 1 Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskentamenetelmien käyttöönottoa koskeva ilmoitus- ja lupamenettely

Liite 2 Perus- ja standardimenetelmän sekä vaihtoehtoisen standardimenetelmän mukaisen vakavaraisuusvaatimuksen laskentaesimerkit

1

SOVELTAMINEN

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Tätä standardia sovelletaan seuraaviin Rahoitustarkastuksesta annetun lain (587/2003) 5 §:n tarkoittamiin valvottaviin:

- luottolaitokset, lukuun ottamatta maksuliikkeyhteisöjä
- sijoituspalveluyritykset
- rahastoyhtiöt, jotka harjoittavat sijoitusrahastolain (48/1999) 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimintaa (omaisuudenhoitoa harjoittavat rahastoyhtiöt)
- osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2001) tarkoittama yhteenliittymä.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Jäljempänä käytetään yleisnimitystä valvottava kaikista tämän standardin soveltamisalaan kuuluvista yhteisöistä.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Jäljempänä nimikkeellä rahastoyhtiö tarkoitetaan rahastoyhtiötä, jotka harjoittavat sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimintaa (omaisuudenhoitoa harjoittavat rahastoyhtiöt).

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Sen estämättä mitä edellä tässä standardissa todetaan ei standardia sovelleta luottolaitoksen suomalaiseen tytärluottolaitokseen, jos Rahoitustarkastus on myöntänyt tytärluottolaitokselle luottolaitostoiminnasta annetun lain 56 §:ssä tarkoitetun luvan.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(5) Mitä kappaleessa 4 todetaan luottolaitoksen suomalaisesta tytärluottolaitoksesta sovelletaan vastaavasti sijoituspalveluyrityksen suomalaiseen tytärsijoituspalveluyritykseen ja rahastoyhtiön suomalaiseen tytärrahastoyhtiöön

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(6) Seuraavien luottolaitosten on laskettava tämän standardin mukainen operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus myös niiden konsolidoidun taloudellisen aseman perusteella (*konsolidoitu operatiivisen riskin vaka-*

varaisuusvaatimus):

- a) luottolaitos, joka on konsolidointiryhmän emoyritys
- b) luottolaitos, jonka emoyrityksenä olevan omistusyhteisön kotipaikka on Suomessa ja joka on taseen loppusummaltaan suurin tällaisen omistusyhteisön tytärluottolaitoksista
- c) luottolaitos, jonka emoyrityksenä olevan omistusyhteisön kotipaikka on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (ETA-valtiossa) ja jonka osalta kumpikin seuraavista edellytyksistä täyttyy:
  - emoyrityksen kotivaltiossa ei ole konsolidointiryhmään kuuluvaa ulkomaista luottolaitosta
  - luottolaitoksen taseen loppusumma on suurempi kuin emoyrityksen minkään muun sellaisen tytärluottolaitoksen tai ulkomaisen tytärluottolaitoksen taseen loppusumma, jonka kotipaikka on ETA-valtiossa
- d) luottolaitos, jos Rahoitustarkastus on sopinut konsolidointiryhmään kuuluvien ulkomaisten luottolaitosten valvonnasta vastaavien toisten ETA-valtioiden viranomaisten kanssa siitä, että Rahoitustarkastus toimii ulkomaisen luottolaitoksen konsolidoidusta valvonnasta vastaavana valvontaviranomaisena ja että konsolidoituun valvontaan sovelletaan Suomen lakia.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(7) Konsolidoitu operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus ei koske luottolaitosta, joka on kappaleessa 6 tarkoitetun luottolaitoksen tytäryritys tai suomalaisen omistusyhteisön muu kuin kappaleessa 6 tarkoitettu tytäryritys.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(8) Sen estämättä mitä kappaleessa 7 todetaan, konsolidoitu operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus koskee luottolaitosta, jonka tytär- tai omistusyhteisyhtiönä tai emoyrityksenä olevan omistusyhteisön tytär- tai omistusyhteisyhtiönä on vähintään yksi sellainen ulkomainen luottolaitos, sijoitusrahastolaissa tarkoitettuun rahastoyhtiöön rinnastettava ulkomainen yritys tai rahoituslaitos, joka sijaitsee Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(9) Konsolidoitu operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus ei koske luottolaitosta, jos Rahoitustarkastus on sopinut muiden konsolidointiryhmään kuuluvien ulkomaisten luottolaitosten valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa siitä, että toisen ETA-valtion toimivaltainen viranomainen vastaa luottolaitoksen konsolidoidusta valvonnasta.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(10) Konsolidoitu operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus koskee sijoituspalveluyrityksiä ja rahastoyhtiöitä vastaavasti kuin mitä kappaleissa 6-9 todetaan luottolaitosten osalta.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(11) Konsolidoitu operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus ei koske sijoituspalveluyritystä, jonka emoyritys on ETA-valtiossa toimiluvan saanut luottolaitos taikka tällaisessa valtiossa oleva omistusyhteisö, joka on samalla ETA-valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen emoyritys, edellyttäen, että luottolaitosta valvotaan sen konsolidoidun taloudellisen aseman perusteella.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(12) Sen estämättä mitä edellä tässä standardissa todetaan ei standardia sovelleta luottolaitokseen, jolle Rahoitustarkastus on myöntänyt luottolaitostoinnasta annetun lain 94 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(13) Mitä kappaleessa 12 todetaan luottolaitoksesta sovelletaan vastaavasti sijoituspalveluyritykseen ja rahastoyhtiöön.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(14) Rahoitustarkastus voi antaa luvan, että valvottava ja sen muissa ETA-valtioissa olevat tytäryritykset täyttävät yhdessä tarkasteltuina standardimenetelmää, vaihtoehtoista standardimenetelmää tai kehittyntä menetelmää koskevat direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 ja 3 osien mukaiset ehdot.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(15) Tämä standardi tulee voimaan 1.3.2007. Standardin 9 luvun mukainen kehittynyt menetelmä voidaan kuitenkin ottaa käyttöön aikaisintaan 1.1.2008 lähtien.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(16) Tätä standardia ei sovelleta ennen 1 päivänä tammikuuta 2011 sijoituspalveluyritykseen, joka toimiluvan ehtojen nojalla saa tarjota sijoituspalvelua yksinomaan hyödykemarkkinoihin liittyvillä johdannaissovimuksilla.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(17) Valvottava voi käyttää luottolaitostoiminnasta annetun lain (LLL) 178 §:n 1 momentissa tarkoitettua mahdollisuutta laskea LLL 55 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu luottoriskin vakavaraisuusvaatimus 1.1.2008 saakka Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukaisesti. Tällöin valvottavan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimusta alennetaan vuoden 2007 aikana prosenttiosuudella, joka vastaa määräyksen 106.7 mukaisesti käsiteltyjen vastuiden suhdetta valvottavan kaikkiin vastuisiin.¹ Luottoriskin vakavaraisuusvaatimusta koskevaa siirtymäsäännöstä käsitellään tarkemmin luvussa 5.7 Rahoitustarkastuksen standardissa 4.3c Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus standardimenetelmää käytettäessä.

¹ LLL 180 §:n 4 momentti

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(18) Valvottavan, joka laskee operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen kehittyneen menetelmän mukaisesti, on vuosina 2008 ja 2009 verrattava uusien vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettua vakavaraisuusvaatimusta 31.12.2006 voimassa olleiden määräysten mukaisesti laskettuun omien varojen vähimmäismäärään. Valvottavan omien varojen vähimmäismäärä ei saa tällöin alittaa seuraavia raja-arvoja:

- vuonna 2008 määrää, joka vastaa 90 prosenttia omien varojen vähimmäismäärästä, joka on laskettu Rahoitustarkastuksen määräysten 106.7, 106.12, 203.26 ja 306.12 mukaisesti ja
- vuonna 2009 määrää, joka vastaa 80 prosenttia omien varojen vähimmäismäärästä, joka on laskettu Rahoitustarkastuksen määräysten 106.7, 106.12, 203.26 ja 306.12 mukaisesti.

2

TAVOITTEET JA RAKENNE

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(1) Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimusta koskevan standardin tavoitteena on varmistaa, että:

- valvottava valitsee omaan toimintaansa parhaiten soveltuvan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskentamenetelmän;
- valvottava noudattaa operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskentaa koskevia säännöksiä;
- valvottava pystyy valmistautumaan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskennan vaatimusten muutoksiin siirtyessään omassa operatiivisten riskien hallinnassaan kehittyneempiin riskienhallintamenetelmiin.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(2) Standardin 5 luvussa on esitetty pääpiirteittäin vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa käytettävien eri menetelmien sisältö ja niiden käyttöönottoon liittyvien vaatimusten suhde muihin Rahoitustarkastuksen riskienhallintaa koskeviin standardeihin. Tarkemmat menetelmien kuvaukset ovat luvuissa 6-9 ja eri menetelmien rinnakkaista käyttöä käsitellään luvussa 10.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(3) Standardin liitteessä 1 on esitetty kuvaus standardimenetelmän käyttöönoton edellytyksenä olevasta ennakoilmoitus- ja ilmoitusmenettelystä sekä vaihtoehtoisen standardimenetelmän ja kehittyneen menetelmän käyttöönoton edellytyksenä olevasta lupamenettelystä.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(4) Standardin liitteessä 2 on laskentataulukkojen avulla esitetty perus- ja standardimenetelmän sekä vaihtoehtoisen standardimenetelmän mukaisessa vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa noudatettavat periaatteet.

Sitova
*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(5) Vakavaraisuusvaatimuksen ilmoittamisesta on tarkempi ohjeistus Rahoitustarkastuksen standardissa RA 4.8 Omien varojen ja luotto-, markkina- ja operatiivisen riskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen ilmoittaminen.

3

KANSAINVÄLINEN VIITEKEHYS

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(1) Kansallisen vakavaraisuussäätelyn taustalla olevat EU:n direktiivit vastaavat pääperiaatteiltaan Baselin pankkivalvontakomitean 11/2005 julkistamaa vakavaraisuuskehikkoa. Direktiiveissä Baselin komitean suositukset ulotetaan koskemaan myös sijoituspalveluyrityksiä yhdenmukaisesti EU:ssa noudatetun periaatteen mukaisesti.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(2) Direktiiviluonnokset ovat saatavilla EU:n komission kotisivulla osoitteessa http://europa.eu.int/comm/internal_market/bank/regcapital/index_en.htm.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(3) Baselin pankkivalvontakomitean suositukset "International Convergence of Capital Measurement and Standards" ja "Amendment to the Capital Accord to incorporate Market Risks" ovat saatavilla komitean kotisivulla osoitteessa <http://www.bis.org/bcbs/index.htm>.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(4) Standardin valmistelussa on otettu huomioon Euroopan pankkivalvojien komitean (CEBS) 4.4.2006 julkistama kehittyneiden menetelmien validointia koskeva ohjeistus "Guidelines on the implementation, validation and assessment of Advanced Measurement (AMA) and Internal Ratings Based (IRBA) Approaches" (jatkossa CEBS GL 10).

4

NORMI PERUSTA

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Vakavaraisuusvaatimusta koskeva kansallinen sääntely perustuu seuraaviin EU:n direktiiveihin:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/48/EY luottolaitoksen liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (32006L0048); EUVL N:o L 177, 30.6.2006, s.1
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/49/EY sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä (32006L0049); EUVL N:o L 177, 30.6.2006, s.201

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Yksityiskohtaiset määräykset operatiivisen riskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen laskemiseksi sisältyvät direktiivin 2006/48/EY artikloihin 102-105 sekä liitteeseen X.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Sijoituspalveluyritysten operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimusta koskevaa sääntelyä on lisäksi sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten oman pääoman riittävydestä annetun, uudelleen laaditun direktiivin 2006/49/EY 20, 44, 45, 45 a ja 45 b artikloissa.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksesta säännellään luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 62 § ja 180 §:ssä.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(5) Rahoitustarkastuksen oikeus antaa aihepiiriä koskevaa sitovaa sääntelyä perustuu seuraaviin säännöksiin:

- luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 93 §
- sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 31 §
- sijoitusrahastolain (48/1999) 6 §:n 5 momentti
- osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2001) 8 §:n

5

OPERATIIVISEN RISKIN VAKAVARAI SUUSVAATIMUSTA KOSKEVAT PERIAATTEET

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Se, mitä LLL 62 §:ssä kutsutaan toiminnalliseksi riskiksi, on tässä standardissa operatiivinen riski, ja mitä laissa kutsutaan vakiomenetelmäksi, on tässä standardissa standardimenetelmä.

5.1 Operatiivisen riskin menetelmiin liittyvien vaatimusten suhde Rahoitustarkastuksen riskienhallintaan käsitteleviin standardeihin

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä tai järjestelmistä taikka ulkoisista tekijöistä.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Operatiivisten riskien hallinta on järjestettävä toimivana osana valvottavan kokonaisriskienhallintaa. Liiketoiminnasta aiheutuvat ja siihen olennaisesti liittyvät riskit tulee tunnistaa, arvioida ja mitata sekä niitä tulee valvoa ja rajoittaa.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Valvottava voi valita vakavaraisuusvaateen laskennassa perusmenetelmän, standardimenetelmän, vaihtoehtoisen standardimenetelmän tai kehitettyneen menetelmän. Valvottavan tulee täyttää ne laadulliset ja määrälliset vaatimukset, jotka tässä standardissa on asetettu ehdoksi valvottavan valitseman operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskentamenetelmän käyttöön otolle.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(5) *Standardimenetelmän, vaihtoehtoisen standardimenetelmän tai kehitettyneen menetelmän käyttöönotettavan valvottavan tulee täyttää seuraavat sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle asetetut vaatimukset²:*

- Valvottavalla on toimiva päätöksenteko-, ohjaus- ja valvontajärjestelmä, johon kuuluvien, seuraavassa lueteltujen järjestelyjen, prosessien ja toimintatapojen on oltava kattavasti määritellyt sekä suhteutettu valvottavan toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monitahoisuuteen:
  - selkeä organisaatorakenne, jossa vastuualueet on määritelty tarkasti, selkeästi ja kattavasti
  - tehokkaat prosessit sellaisten riskien tunnistamiseksi, seuraamiseksi ja raportoimiseksi, joille valvottava on alttiina tai saattaa tulla alttiiksi ja
  - riittävät sisäisen valvonnan käytännöt, mukaan lukien luotettava hallinto ja laskentamenetelmät.
- Ylin johto on hyväksynyt riskienhallinnan periaatteet ja toimintatavat sekä arvioi säännöllisesti niiden soveltuvuutta ja riittävyyttä. Periaatteiden tulee koskea kaikkien valvottavaan kohdistuvien tai mahdollisesti kohdistuvien riskien ottamista, hallintaa, valvontaa ja vähentämistä, mukaan lukien valvottavan toimintaympäristön aiheuttamat riskit eri suhdannevaiheissa.
- Toimiva johto on määritellyt periaatteet vaarallisten työyhdistelmien eriyttämisestä organisaatiossa ja eturistiriitatilanteiden ennaltaehkäisemisestä.
- Valvottavalla tulee olla varautumis- ja jatkuvuussuunnitelmat sen varmistamiseksi, että se pystyy jatkamaan toimintaansa ja rajoittamaan tappioita liiketoimintaa kohtaavissa häiriötilanteissa.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(6) Edellisen lisäksi kaikkien valvottavien on täytettävä seuraavien Rahoitustarkastuksen standardien vaatimukset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta:

- standardi 4.1. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen
- standardi 4.4b Operatiivisten riskien hallinta

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(7) Vain kehitettyneen menetelmän käyttöönottanutta valvottavaa koskee sisäisen tappiotiedon keräämistä koskeva velvoite tämän standardin luvun 9.2.1 mukaisella tavalla.

² Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 12. kohta sekä 22 artikla ja V liitteen 1., 2., 11. ja 12. kohdat

Suositus

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(8) Rahoitustarkastus suosittaa kuitenkin, että kaikki valvottavat aloittaisivat jo ennalta tappiotietojen keräämisen ja sisäisen tappiotiedoston rakentamisen, jotta mahdollinen siirtyminen kehittyneempiin menetelmiin tulevaisuudessa mahdollistuisi. Tappiotietojen keräämisen voidaan katsoa tukevan merkittävästi operatiivisten riskien hallintaa.

5.2 Laskentamenetelmien pääpiirteet

Perustelu

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(9) Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskentamenetelmiin liittyy erilaisia direktiivin 2006/48/EY X liitteessä esitettyjä laadullisia ja määrällisiä vaatimuksia.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(10) Perus- ja standardimenetelmän mukainen vakavaraisuusvaatimus perustuu standardin 6 luvussa esitetyllä tavalla huomioon otettavien tuottojen määrään kolmen edellisen tilivuoden aikana. Tuottojen määrä heijastaa toiminnan laajuutta ja siten epäsuorasti operatiivisen riskin määrää.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(11) Standardimenetelmässä monipuolista toimintaa harjoittava valvottava kohdistaa tuotot standardin luvussa 7.2 kuvatuille kahdeksalle liiketoiminta-alueelle. Vaihtoehtoisen standardimenetelmän laskennassa käytetään kahden liiketoiminta-alueen osalta laskentaperusteena luottojen määrää.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(12) Kehittyneen menetelmän mukainen vakavaraisuusvaatimuksen laskenta perustuu valvottavan sisäisen ja ulkoisen tappiotiedon käsittelyyn tilastollisin menetelmin, skenaarioanalyysiin sekä valvottavan sisäisen valvonnan ja toimintaympäristön muutostekijöihin.

5.3 Ilmoitus- ja lupamenettely

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(13) Valvottavan tulee ennen standardimenetelmän käyttöönottoa toimittaa Rahoitustarkastukselle ennakkotieto sekä ilmoitus, jossa valvottava esittää, miten se täyttää menetelmän käytölle asetetut laadulliset edellytykset ja miten luvussa 6.2 kuvatut tuottoindikaattorin laskennassa mukaan otettavat tuloslaskelman erät jaetaan kahdeksalle liiketoiminta-alueelle. Ilmoituksen sisältö on ohjeistettu standardin liitteessä 1 "Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskentamenetelmien käyttöönottoa koskeva ilmoitus- ja lupamenettely".

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(14) Valvottavan tulee hakea Rahoitustarkastukselta lupa vaihtoehtoisen standardimenetelmän käyttöönottoon. Hakemusmenettely on ohjeistettu standardin liitteessä 1. Hakemukseen tulee sisältyä standardin liitteessä kuvattu selvitys siitä, miten valvottava täyttää tämän standardin mukaiset laa-

dulliset ja muut vaatimukset.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(15) Rahoitustarkastus suosittaa, että valvottava siirtyy vaativamman menetelmän käyttöön, kun se täyttää tässä standardissa sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle sekä erityisesti operatiivisen riskin hallinnalle asetetut laadulliset sekä riskitiedon keruuseen liittyvät edellytykset.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(16) Lähtökohtaisesti valvottavan tulee käyttää kaikissa toiminnoissaan ja konserniin kuuluvissa yksiköissä samaa menetelmää operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskemisessa. Menetelmien rinnakkaista käyttöä koskevaa poikkeusmenettelyä käsitellään standardin luvussa 10.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(17) *Jos valvottava ottaa käyttöön standardimenetelmän, vaihtoehtoisen standardimenetelmän tai kehittyneen menetelmän, valvottava voi siirtyä taikaisin vähemmän tarkasti operatiivisia riskejä mittaavaan menetelmään vain poikkeustapauksissa ja perustellusta syystä sekä saatuaan tähän Rahoitustarkastuksen hyväksynnän.³*

---

³ Direktiivin 2006/48/EY 102 artikla

6

PERUSMENETELMÄ

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Tässä luvussa ohjeistettua tuottoindikaattorin laskentatapaa sovelletaan myös luvun 7 standardimenetelmään ja luvun 8 vaihtoehtoiseen standardimenetelmään.

6.1 Vakavaraisuusvaatimuksen laskeminen perusmenetelmällä

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) *Perusmenetelmää käyttävän valvottavan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus lasketaan kolmen edellisen tilivuoden vahvistettujen tilinpäätösten tietojen perusteella.⁴*

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) *Vakavaraisuusvaatimuksen laskennan perustana oleva vuotuinen tuottoindikaattori saadaan laskemalla ensin vuositasolla yhteen tuloslaskelman erät, jotka on määritelty luvussa 6.2. Jos jonain vuonna tuloslaskelman erien yhteismäärä on negatiivinen, käsitellään sitä nollana. Tuottoindikaattori saadaan painottamalla kertoimella 15 % oikaistuja lukuja. Vakavaraisuusvaatimus saadaan laskemalla lopuksi tuottoindikaattorien keskiarvo käyttämällä jakajana niiden vuosien lukumäärää, joina tuottoindikaattori on ollut positiivinen.⁵*

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Tuottoindikaattorin laskeminen voi poikkeuksellisesti johtaa vakavaraisuusvaatimuksen tilapäiseen kasvuun esimerkiksi liiketoimintayksikön myynnin johdosta. Rahoitustarkastus voi tällöin valvottavan hakemuksesta antaa suostumuksen poikkeavan tuottoindikaattorin laskentatavan käyttämiselle.⁶

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(5) Standardin liitteessä 2 on laskentataulukkojen avulla esitetty perusmenetelmän mukaisessa vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa noudatettavat periaatteet.

⁴ Direktiivin 2006/48/EY 103 artikla

⁵ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 1 osan 1-4 kohdat

⁶ CEBS GL 10 kohta 486

6.2 Tuottoindikaattorin laskemisessa noudatettavat periaatteet

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(6) Tuottoindikaattori lasketaan seuraavien tuloslaskelman erien perusteella⁷:

- + korkotuotot ja muut vastaavat tuotot kuten leasingtuotot
- - korkokulut ja muut vastaavat kulut kuten leasingkulut
- + tuotot osakkeista ja muista vaihtuva- tai kiinteätuottoisista arvo papereista
- + palkkiotuotot
- - palkkiokulut
- +/- arvopaperikaupan nettotuotot
- +/- valuuttakaupan nettotuotot
- + liiketoiminnan muut tuotot

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(7) Tuottoindikaattorin laskennassa tulee ottaa huomioon seuraavat periaatteet:

*Satunnaisia tuottoja ei oteta mukaan tuottoindikaattorin laskemisessa.*⁸

*Liiketoiminnan muita kuluja ei oteta mukaan tuottoindikaattorilaskelmaan.*⁹

*Valvottavan ulkoistamien toimintojen hoitamisesta aiheutuneet palkkiokulut otetaan vähentävänä tekijänä mukaan laskelmaan, jos ulkoistettua toimintaa hoitava taho on valvottavan emoyhtiön tytäryhtiö, valvottavan emoyhtiön tytäryhtiö taikka julkisen valvonnan kohteena oleva yhteisö.*¹⁰ Valvottavan saamat palkkiotuotot muiden tahojen sille ulkoistamien tehtävien hoitamisesta sitä vastoin lasketaan mukaan.

*Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen myyntivoitot ja -tappiot sekä niistä tuloslaskelmaan kirjattavat uudelleenarvostukset otetaan mukaan tuottoindikaattorilaskelmaan. Myytävissä olevien ja eräpäivään asti pidettävien rahoitusvarojen myyntivoittoja ja -tappioita ei oteta mukaan.*¹¹

Vakuutustoiminnasta saatuja tuottoja ei lasketa mukaan tuot-

⁷ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 1 osan 6. kohta

⁸ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 1 osan 8. kohta

⁹ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 1 osan 7. kohta

¹⁰ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 1 osan 7. kohta

¹¹ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 1 osan 8. kohta

*toindikaattoriin.*¹² Sen sijaan valvottavan saamat palkkiot vakuutusten välittämisestä otetaan mukaan liiketoiminnan muihin tuottoihin. Valvottavan omaan vakuutusturvaan liittyviä maksettuja vakuutuspreemioita ja saatuja vakuutuskorvauksia ei oteta mukaan tuottoindikaattorilaskelmaan.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(8) Jos valvottavaan sovelletaan muuta kuin direktiivin 86/635/ETY mukaista tilinpäätössäännöstöä, sen tulee laskea tuottoindikaattori niiden tietojen perusteella, jotka parhaiten vastaavat tässä luvussa esitettyjä periaatteita.¹³

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(9) Rahoitustarkastuksen standardin 3.1 Tilinpäätös ja toimintakertomus 1 luvussa on tarkempi esitys kansainvälisten tilinpäätösstandardien sekä mainitun Rahoitustarkastuksen standardin keskinäisestä soveltamisalasta.

---

¹² Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 1 osan 8. kohta

¹³ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 1 osan 9. kohta.

7

STANDARDIMENETELMÄ

7.1 Vakavaraisuusvaatimuksen laskeminen standardimenetelmällä

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Standardimenetelmää käyttävän valvottavan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus lasketaan kolmen edellisen tilivuoden vahvistettujen tilinpäätösten tietojen perusteella. Tuottoindikaattorin laskennassa mukaan otettavat tuloslaskelman erät, jotka on määritelty luvussa 6.2, kohdistetaan luvussa 7.2 kuvatuille kahdeksalle liiketoiminta-alueelle.¹⁴

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Tuottoindikaattorin laskennassa mukaan otettavien erien yhteismäärä kerrotaan kunkin liiketoiminta-alueen osalta siihen kuuluvalla kertoimella (%), joka on määritelty luvun 7.2 kappaleessa 9. Tilivuoden tuottoindikaattori saadaan laskemalla yhteen kertoimien avulla painotetut tuloslaskelman erät. Negatiiviset määrät vähennetään saman tilivuoden positiivisten määrien summasta. Tilivuoden negatiivista tuottoindikaattoria käsitellään nollana.¹⁵

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Vakavaraisuusvaatimus saadaan laskemalla kolmen edellisen tilivuoden tuottoindikaattorit yhteen ja jakamalla summa kolmella.¹⁶

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Vakavaraisuusvaatimus voi nousta tilapäisesti esimerkiksi liiketoimintayksikön myynnin johdosta. Rahoitustarkastus voi valvottavan hakemuksesta antaa suostumuksen poikkeavan tuottoindikaattorin laskentatavan käyttämiselle.

¹⁷

¹⁴ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 1. kohta

¹⁵ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 1. kohta

¹⁶ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 2. kohta

¹⁷ CEBS GL 10 kohta 486

Perustelu

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(5) Jos valvottavan kaikissa toiminnoissa, mukaan lukien sen toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneissa tytäryhtiöissä, aiotaan käyttää yhtenäistä standardimenetelmää, voi Rahoitustarkastus tehdä päätöksen menetelmän käyttöönoton edellytyksistä valvottavasta ja sen tytäryhtiöistä tehdyn kokonaisarvion perusteella yhteistyössä muiden ETA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.¹⁸

Perustelu

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(6) Standardin liitteessä 2 on laskentataulukkojen avulla esitetty standardimenetelmän mukaisessa vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa noudatettavat periaatteet.

7.2 Tuottojen kohdistaminen liiketoiminta-alueille

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(7) Standardimenetelmää käyttävän valvottavan tulee dokumentoida ne periaatteet, joiden mukaan tuottoindikaattorin laskennan perustana olevat tuloslaskelman erät kohdistetaan eri liiketoiminta-alueille. Valvottavan on arvioitava ja muokattava liiketoimintajaon perusteita liiketoiminnoissaan tapahtuneiden muutosten sitä edellyttäessä. Toimiva johto vastaa siitä, että liiketoimintajaossa noudatetaan ylimmän johdon vahvistamia periaatteita ja perusteita.¹⁹

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(8) Liiketoimintajako standardimenetelmää varten on toteutettava seuraavien periaatteiden mukaisesti²⁰:

- a) Kaikki luvun 6.2 mukaisesti mukaan laskettavat tuloslaskelman erät on jaettava standardimenetelmän mukaisiin liiketoiminta-alueisiin. Minkään liiketoiminta-alueen toiminnot eivät saa jäädä jaon ulkopuolelle.
- b) Toiminto, jota ei voi luontevasti kohdistaa standardimenetelmän jaon mukaisesti, mutta joka on liitännäinen johonkin liiketoiminta-alueeseen, tulee liittää sellaiseen liiketoiminta-alueeseen, jota se tukee. Jos toiminto tukee useampaa kuin yhtä liiketoiminta-aluetta, tulee sen liittäminen liiketoiminta-alueeseen tapahtua yhdenmukaisesti noudatettavien perusteiden mukaisesti.
- c) Liiketoimintajaossa sovellettavien perusteiden tulee olla yhdenmukaiset luotto- ja markkinariskin vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa sovellettavien perusteiden kanssa.
- d) Jos toiminnon ei voida katsoa kuuluvan mihinkään liiketoiminta-alueeseen tai sitä ei ole voitu kohdistaa liiketoiminta-alueeseen kohdan b) mukaisesti, tulee se kohdistaa siihen liiketoiminta-alueeseen, johon liittyy suurin painokerroin. Samaan liiketoiminta-

¹⁸ CEBS GL 10 kohta 476

¹⁹ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 4. kohta

²⁰ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 4. kohta

alueeseen kohdistetaan myös liitännäistoiminnot.

- e) Valvottava voi käyttää sisäistä siirtohinnoittelua tuottojen kohdentamisessa liiketoiminta-alueiden kesken. Sisäisiä siirtohintoja voidaan käyttää, kun kohdennetaan liiketoiminta-alueelle siihen kuuluvia kustannuksia, jotka ovat syntyneet toisella liiketoiminta-alueella.
- f) Valvottavan sisäisen tarkastuksen ja/tai tilintarkastajien on arvioitava valvottavan noudattamaa liiketoimintajakoa.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(9) Seuraavassa on esitetty kahdeksaan liiketoiminta-alueeseen kuuluvat keskeiset toiminnot:²¹

Liiketoiminta-alue ja käytettävä painokerroin**Toiminnot**

Investointipankkitoiminta
(Corporate finance)
(18%)

- Merkintä- tai ostositoumusten antaminen rahoitusvälineiden liikkeeseen laskemisen tai myynnin yhteydessä (liikkeenlaskun takaaminen)
- Merkintäsitoumuksiin liittyvät palvelut
- Investointeihin liittyvä neuvonta
- Yrityksille annettava neuvonta pääomarakenteesta, liiketoimintastrategiasta ja yritysjärjestelyistä
- Sijoitustutkimus, rahoitusanalyysi ja muut yleiset suositukset, jotka liittyvät kaupankäyntiin rahoitusvälineillä

Kaupankäyntitoiminta
(Trading and sales)
(18%)

- Kaupankäynti omaan lukuun
- Arvopaperikauppa ja välitystoiminta rahamarkkinoilla
- Korke-, valuutta-, osake- ja hyödykejohtannaistoiminta
- Toimeksiantojen toteuttaminen asiakkaan lukuun
- Varainhankinta raha- ja pääomamarkkinoilta sekä likviditeetin sijoittaminen (treasury)

²¹ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan taulukko 2

Vähittäisvälitystoiminta
(Retail brokerage)
(12%)

- Rahoitusvälineiden liikkeeseenlasku ilman sitoumusta
- Monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpito

Yritysrahoitus
(Commercial banking)
(15%)

- Neuvonta- ja välitystoiminta yksityishenkilöille sekä pienille ja keski suurille yrityksille:
- Rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen
  - Toimeksiantojen toteuttaminen asiakkaiden lukuun

Vähittäispankkitoiminta
(Retail banking)
(12%)

- Suurasiakkaiden pankkipalvelut:
- Talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanotto
  - Luotonanto
  - Rahoitus-leasing
  - Takaustoiminta

Maksu- ja selvityspalvelut
(Payment and settlement)
(18%)

- Yksityishenkilöiden ja pk-yritysten pankkipalvelut:
- Talletusten vastaanotto
  - Luotonanto
  - Rahoitusleasing
  - Takaustoiminta
  - Maksujenvälitys
  - Korttipalvelut

Säilytyspalvelut ja muu palvelutoiminta
(Agency services)
(15%)

- Muu kuin vähittäispankkitoimintaan liittyvä maksujenvälitys
- Clearing- ja selvityspalvelut
- Maksuvälineiden liikkeeseenlasku ja hallinnointi
- Arvopapereiden ja arvo-osuuksien säilytyspalvelut
- Notariaattipalvelut

Omaisuuksienhoito
(Asset management)
(12%)

- Rahoitusvälineiden hoitaminen asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen nojalla siten, että päätösvalta sijoittamisesta on an-

nettu joko kokonaan tai osittain valvottavalle

- Sijoitusrahastojen hallinnointi

Sitova

Annettu: x.x..2006

Voimaan: 1.3.2007

(10) Vähittäispankki- ja vähittäisvälitystoiminnan piiriin kuuluvien liiketoimien tulee täyttää edellytykset, jotka on määritelty luvussa 7.8 Rahoitustarkastuksen standardissa 4.3 c Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus standardimenetelmää käytettäessä.

7.3 Standardimenetelmän käyttöön liittyvät laadulliset vaatimukset

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(11) Standardimenetelmän käyttöönotto edellyttää, että valvottava täyttää standardin luvun 5.1 riskienhallinnan yleiset laadulliset vaatimukset sekä seuraavassa kappaleessa luetellut operatiivisten riskien hallinnan laadulliset vaatimukset.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(12) *Valvottavan on täytettävä seuraavassa luetellut operatiivisen riskien hallintaan liittyvät vaatimukset. Vaatimusten täyttymistä arvioidessaan Rahoitustarkastus ottaa huomioon valvottavan toimintojen laajuuden ja monimuotoisuuden.*²²

- Valvottavalla on oltava hyvin dokumentoitu operatiivisten riskien arviointi- ja hallintajärjestelmä, jossa vastuusuhteet on selkeästi määritelty. Järjestelmän toimivuudesta on tehtävä säännöllisesti riippumaton arvio.
- Operatiivisten riskien hallintajärjestelmän on liityttävä toiminnallisesti muuhun riskienhallintaan ja sen tulee tuottaa tietoa riskien seurantaan ja rajoittamista varten.
- Valvottavalla on oltava raportointijärjestelmä, jonka avulla tuotetaan valvottavan ylimmälle ja toimivalle johdolle sekä eri yksiköille operatiivisia riskejä koskevia raportteja. Valvottavalla on oltava käytössään menettelytavat, joita noudattaen raportointijärjestelmästä saatuun tietoon reagoidaan riittävän tehokkaasti.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(13) Valvottavan operatiivisten riskien hallinnan organisoinnista ja valvonnasta on tarkempia määräyksiä ja ohjeita Rahoitustarkastuksen standardin 4.4b Operatiivisten riskien hallinta luvuissa 5.2 ja 5.3.

²² Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 12. kohta

7.4 Standardimenetelmän käyttöönottoa koskeva ilmoitusmenettely

Perustelu

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(14) Valvottava voi siirtyä käyttämään operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa standardimenetelmää ajankohtana, josta se on antanut Rahoitustarkastukselle ensin ennakkotiedon ja myöhemmin varsinaisen ilmoituksen tämän standardin liitteen 1 mukaisella tavalla.

Suositus

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(15) Rahoitustarkastus kehottaa valvottavia antamaan ennakkotiedon suunnitelmasta ottaa käyttöön standardimenetelmä heti sen jälkeen, kun asiaa koskeva päätös on tehty valvottavan ylimmässä johdossa, kuitenkin viimeistään kaksi kuukautta ennen seuraavassa kohdassa tarkoitettua Rahoitustarkastukselle tehtävää varsinaista käyttöönottoa koskevaa ilmoitusta.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(16) Valvottavan tulee toimittaa käyttöönottoa koskeva ilmoitus Rahoitustarkastukselle viimeistään yhdeksän kuukautta ennen suunniteltua käyttöönottoajankohtaa. Ilmoituksen sisältö on ohjeistettu tämän standardin liitteessä 1 Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskentamenetelmien käyttöönottoa koskeva ilmoitus- ja lupamenettely.

8

VAIHTOEHTOINEN STANDARDIMENETELMÄ

8.1 Vaihtoehtoisen standardimenetelmän käyttöönoton edellytykset

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) *Vaihtoehtoista standardimenetelmää voidaan käyttää vakavaraisuusvaatimuksen laskemisessa vähittäispankin ja yritysrahoituksen liiketoiminta-alueiden osalta.²³ Muiden liiketoiminta-alueiden osalta vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa noudatetaan edellä luvussa 7 esitettyjä periaatteita.*

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) *Valvottavan tulee täyttää seuraavat ehdot voidakseen käyttää vaihtoehtoista standardimenetelmää²⁴:*

- Valvottava täyttää luvussa 7.3 esitetyt standardimenetelmän laadulliset vaatimukset.
- Vähittäispankki- ja/tai yritysrahoitustoiminnan osuus valvottavan kaikista tuottoindikaattorin laskemiseen mukaan otettavista tuloslaskelman eristä on kolmen edellisen tilivuoden keskiarvona laskettuna vähintään 90 %
- Merkittävään osaan valvottavan vähittäispankki- ja/tai yritysrahoitustoiminnan luotoista liittyy suuri maksukyvyttömyyden riski ja vaihtoehtoinen standardimenetelmä tarjoaa paremman perustan operatiivisten riskien arvioinnille.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Jos valvottavan kaikissa toiminnoissa, mukaan lukien sen toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneissa tytäryhtiöissä, aiotaan käyttää yhtenäistä vaihtoehtoista standardimenetelmää, voi Rahoitustarkastus tehdä päätöksen menetelmän käyttöönoton edellytyksistä valvottavasta ja sen tytäryhtiöistä teh-

²³ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 5. kohta

²⁴ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 8. kohta

dyn kokonaisarvion perusteella yhteistyössä muiden ETA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa²⁵.

8.2 Vakavaraisuusvaatimuksen laskeminen vaihtoehdoisella standardimenetelmällä

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(4) Vähittäispankkitoiminnan ja yritysrahoitustoiminnan osalta vakavaraisuusvaatimuksen laskemisessa käytetään perustana tuloslaskelman erien sijasta liiketoiminta-alueiden nimellisarvoista saatavakantaa (luotot ja luottolupaukset) kolmelta viimeiseltä tilivuodelta.²⁶

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(5) Yritysrahoitustoiminnan luottosalkkuun lasketaan mukaan myös muut kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät arvopaperit.²⁷

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(6) Kultakin kolmelta edelliseltä tilivuodelta lasketaan kahden edellä mainitun liiketoiminta-alueen luottojen määrät. Luottojen määrät painotetaan kertomella 0,035 ja saadut luvut painotetaan edelleen liiketoiminta-alueisiin kuuluvilla kertoimilla, jotka ovat luvun 7.2 kappaleessa 9. Saatuja luottojen painotettuja määriä käsitellään tämän jälkeen tilivuosiakohtaisen tuottoindikaattorin laskennassa samalla tavalla kuin muiden liiketoiminta-alueiden painotettuja tuottoja.²⁸

Perustelu

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(7) Standardin liitteessä 2 on laskentataulukkojen avulla esitetty vaihtoehdoisen standardimenetelmän mukaisessa vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa noudatettavat periaatteet.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(8) Vakavaraisuusvaatimus voi nousta tilapäisesti esimerkiksi liiketoimintayksikön myynnin johdosta. Rahoitustarkastus voi valvottavan hakemuksesta antaa suostumuksen poikkeavan tuottoindikaattorin laskentatavan käyttämiselle.²⁹

²⁵ CEBS GL 10 kohta 476

²⁶ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 7. kohta

²⁷ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 7. kohta

²⁸ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 2 osan 6. kohta

²⁹ CEBS GL 10 kohta 486

8.3 Vaihtoehtoisen standardimenetelmän lupamenettely

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(9) Valvottava voi siirtyä käyttämään operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa vaihtoehtoista standardimenetelmää, jos se on saanut Rahoitustarkastuksen luvan menetelmän käytölle.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(10) Rahoitustarkastus kehottaa valvottavia ilmoittamaan aikomuksesta hakea hyväksymislupa vaihtoehtoisen standardimenetelmän käytölle heti sen jälkeen, kun asiaa koskeva päätös on valvottavan ylimmässä johdossa tehty, kuitenkin viimeistään kaksi kuukautta ennen lupahakemuksen jättämistä Rahoitustarkastukselle.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(11) Valvottavan tulee toimittaa Rahoitustarkastukselle vaihtoehtoisen standardimenetelmän käyttöönottoa koskeva hakemus viimeistään yhdeksän kuukautta ennen suunniteltua käyttöönottoajankohtaa.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(12) Hakemusmenettelyn tarkempi ohjeistus on tämän standardin liitteessä 1 Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskentamenetelmien käyttöönottoa koskeva ilmoitus- ja lupamenettely.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(13) Jos luvan saaneessa valvottavassa edellä tarkoitettu vähittäis- ja/tai yrittäjäpankin osuus kolmen edellisen vuoden keskiarvona laskettuna laskee yhteensä tilivuotena alle 90 %:n, voi Rahoitustarkastus antaa valvottavalle luvan jatkaa vaihtoehtoisen standardimenetelmän käyttöä, jos valvottavan antaman selvityksen nojalla näyttää todennäköiseltä, että keskiarvo nousee seuraavana vuonna 90 %:iin.³⁰

³⁰ CEBS GL 10 kohta 483

9

KEHITTYNYT MENETELMÄ

Perustelu

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(1) Kehittynyt menetelmä (Advanced Measurement Approach, AMA) soveltuu lähinnä suurille valvottaville, joiden riskienhallinnan järjestelmät ja tappiotiedon keräämisessä käytettävät menetelmät täyttävät jäljempänä asetetut vaatimukset.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(2) Valvottava saa ottaa käyttöön kehittyneen menetelmän operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa, jos Rahoitustarkastus on antanut luvan laskentamallin käyttämiseksi.³¹ Hakemuksen sisältö on ohjeistettu tämän standardin liitteessä 1 Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskentamenetelmien käyttöönottoa koskeva ilmoitus- ja lupamenettely.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(3) Kehittyneen menetelmän mukainen vakavaraisuusvaatimuksen laskenta perustuu valvottavan sisäisen ja ulkoisen tappiotiedon käsittelyyn tilastollisiin menetelmin, skenaarioanalyysiin sekä valvottavan sisäisen valvonnan ja toimintaympäristön muutostekijöihin.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(4) Valvottavan on laskettava operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus sekä odotetun tappion (expected losses, EL) että odottamattoman tappion (unexpected losses, UL) pohjalta. Valvottavan ei kuitenkaan tarvitse täyttää vakavaraisuusvaatimusta odotettujen tappioiden osalta, jos ne on otettu riittävän hyvin huomioon muilla menettelyillä kuten varauksilla ja tappiot ovat vuoden aikavälillä hyvin ennustettavissa.³²

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(5) Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus ei kohdistu operatiivisten riskien aiheuttamiin luottotappioihin, jotka valvottava on aikaisemmin sisällyttänyt sisäisiin luottoriskin tietokantoihin ja jotka valvottava tallentaa yksilöidysti luvussa 9.2.1 tarkoitettuihin operatiivisen riskin tietokantoihin.³³

³¹ Direktiivin 2006/48/EY 105 artikla

³² Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan 8. kohta ja CEBS GL 10 kohta 566

³³ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan 14. kohta

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(6) Markkinariskeihin liittyvät operatiivisten riskien tappiot otetaan huomioon operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimusta laskettaessa.³⁴

9.1 Kehittyneen menetelmän käyttöönoton laadulliset edellytykset

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(7) Kehittyneen menetelmän käyttöönotto edellyttää, että valvottava täyttää standardin luvun 5.1 riskienhallinnan yleiset laadulliset vaatimukset sekä seuraavassa kappaleessa luetellut operatiivisten riskien hallinnan laadulliset vaatimukset.

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(8) Valvottavan tulee täyttää seuraavat operatiivisten riskien hallintaan liittyvät vaatimukset³⁵:

- Valvottavan sisäisten operatiivisten riskien mittaamenetelmien tulee olla kiinteä osa valvottavan päivittäistä riskienhallintaprosessia. Riskistä saatavaa määrällistä tietoa tulee käyttää apuna sisäisessä riskiraportoinnissa, pääoman kohdentamisessa ja riskianalyyysien teossa.
- Valvottavan tulee käyttää riippumatonta riskienhallinnan arviointitoimintoa operatiivisten riskien arvioimiseksi.
- Valvottavan toimivan johdon ja ylimmän johdon tulee saada säännöllistä raportointia operatiivisista riskeistä ja niistä koituvista tappioista. Valvottavalla tulee olla käytössään menettelytavat, joiden mukaan saatujen raporttien pohjalta ryhdytään asianmukaisiin korjaaviin toimenpiteisiin.
- Valvottavan riskienhallinnan järjestelmien on oltava hyvin dokumentoidut. Valvottavalla on oltava käytössään vahvistetut menettelytavat, joilla varmistetaan, että valvottavassa noudatetaan sisäisiä ohjeita, valvontamekanismeja ja sovittuja menettelytapoja. Lisäksi valvottavalla on oltava dokumentoidut toimintatavat havaittujen laiminlyöntien käsittelyä varten.
- Valvottavan sisäisen tarkastuksen ja/tai tilintarkastajien tulee arvioida säännöllisesti operatiivisten riskien hallintaa ja mittaamisen menetelmiä.

³⁴ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan 14. kohta

³⁵ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan 2.-7. kohdat

9.2 Mittaamismenetelmiin liittyvät vaatimukset kehittyneen menetelmän mukaisessa mallissa

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(9) *Valvottavien tulee täyttää seuraavat operatiivisten riskien mittaamismenetelmiin liittyvät vaatimukset³⁶:*

- Valvottavan Rahoitustarkastukselle hyväksyttäväksi esittämän mallin tulee olla sellainen, että sillä voidaan arvioida potentiaalisin vakaviin tapahtumiin (ns. tail events) liittyvää operatiivista riskiä 99,9 %:n luottamusväliä vastaavalla tasolla yhden vuoden tarkastelujaksolla.
- Valvottavan riskien mittaamismenetelmän tulee olla tarpeeksi hienojakoinen, jotta se ottaa huomioon kaikki merkittävät tappioarvion odotusarvoon ja jakaumaan vaikuttavat riskitekijät.
- Operatiivisten riskien mittaamismenetelmän tulee perustua seuraaviin neljään osatekijään: sisäisen tappiotiedon käyttö, ulkoisten tilastojen käyttö, skenaario-analyysit sekä liiketoimintaympäristössä ja sisäisessä valvonnassa tapahtuneet muutokset.
- Valvottavan tulee dokumentoida, miten eri osatekijöitä painotetaan riskien mittaamisessa.
- Riskien mittaamismenetelmien on oltava johdonmukaisia. Niiden käytössä on vältettävä vakavaraisuuskehikon muiden laadullisten arviointien ja riskien vähentämistekniikoiden kaksinkertaista soveltamista.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(10) *Yksittäisten operatiivisten riskien aiheuttamien tappioiden väliset korrelaatiot voidaan ottaa huomioon ainoastaan siinä tapauksessa, että valvottava pystyy osoittamaan Rahoitustarkastukselle, että valvottavan järjestelmät korrelaatioiden mittaamiseen ovat vakaita, toteutettu yhtenäisesti ja että riskin mittaamismenetelmässä on otettu huomioon epävarmuustekijät, erityisesti niinä ajanjaksoina, jolloin tapahtuu merkittäviä muutoksia markkinoilla. Valvottavan on varmistettava korrelaatio-olettamansa käyttämällä asianmukaisia määrällisiä ja laadullisia tekniikoita.³⁷*

9.2.1 Sisäisen tappiotiedon käyttö

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(11) *Valvottavan on täytettävä seuraavat operatiivisten riskien mittaamiseen liittyvät sisäisen tiedonkeruun vaatimukset.³⁸*

- Mikäli valvottava käyttää kehittyneen menetelmän perustana olevan tappiotiedoston muodostamiseen sisäisesti tuotettuja tilastoja, tulee tilastojen perustua vähintään viiden vuoden historialliseen havainto-

³⁶ Direktiivin 2006/48/EY liitteen X 3 osan kohdat 8.-10. ja 12.

³⁷ Direktiivin 2006/48/EY liitteen X 3 osan 11. kohta

³⁸ Direktiivin 2006/48/EY liitteen X 3 osan kohdat 13-18.

jaksoon. Valvottavan ottaessa ensimmäistä kertaa käyttöön kehitettyä menetelmän voi sisäinen tappiotieto perustua kolmen vuoden havaintojaksoon.

- Tappioiden seuranta ja raportointia varten valvottavan tulee määrittellä rahamääräiset raja-arvot, joiden ylittävät tapahtumat on raportoitava. Raportoinnin piirissä tulee kuitenkin olla myös merkitykselliset pienet vahingot, mikäli niiden rajoittamisella ja hallinnalla voidaan saada aikaan olennaisia muutoksia valvottavan riskiasemassa.³⁹
- Valvottavan on kohdistettava tappiotiedot edellä luvun 7.2 kappaleessa 9 esitettyihin liiketoiminta-alueisiin ja tämän luvun kappaleessa 12 olevassa taulukossa esitettyihin tappiotyyppeihin.
- Valvottavalla on oltava selkeästi dokumentoidut periaatteet, joilla se kohdistaa tappiot liiketoiminta-alueille ja eri tappiotyyppeihin. Valvottavalla on oltava erityiset perusteet, joilla se kohdistaa tappiotiedot, jotka ovat peräisin keskitetysti hoidetuista toiminnoista tai jotka liittyvät useampaan liiketoiminta-alueeseen.
- Valvottavan sisäisten tappiotietojen keruun tulee olla niin kattavaa, että se rekisteröi tappiotiedot kaikista valvottavan olennaisista toiminnoista ja vastuista, siitä riippumatta, mihin yksiköihin tai maantieteellisiin alueisiin ne kuuluvat. Jos valvottava jättää tilastoinnista pois joitakin toimintoja tai vastuita, joko sellaisenaan tai niiden yhdistelmänä, on sen pystyttävä osoittamaan, että näiden poisjättämisellä ei ole olennaista vaikutusta riskien kokonaismäärään.
- Valvottavalla on oltava dokumentoidut prosessit sen arvioimiseksi, onko käytössä oleva historiallinen tilastotieto asianmukaista operatiivisten riskien mittaamisessa.
- Valvottavan on myös dokumentoitava se, kenellä on oikeus mukauttaa aiempien ajanjaksojen tappiotietoja sekä minkälaisissa tilanteissa ja missä laajuudessa mukautusta voidaan tehdä.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(12) Valvottavan on kohdistettava kappaleessa 11 tarkoitetun havaintojakson aikana esiintyneet eri liiketoiminta-alueiden tappiot seuraavan taulukon mukaisesti tappiotyyppeihin.⁴⁰

Tappiotyypitaulukko	
Työntekijän ja henkilökunnan väärinkäytökset	Omaisuuksien anastus ja kavallus, petos, lainsäädännön tai yrityksen toimintaperiaatteiden rikkominen kuten lahjuksen ottaminen, arvopaperimarkkinarikos tai -rikkomus, rahoitusjärjestelmän rikollisen hyväksikäytön estämisen laiminlyönti, vahingonteko, valtuuksien ylittäminen, asiakastietojen väärinkäyttö ja liikesalaisuuden rikkominen

³⁹ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan 15. kohta

⁴⁰ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 5 osa

Ulkopuolisen aiheuttamat vahingot	Omaisuu den anastus ja kavallus, petos sekä lainsäädännön tai yrityksen toimintaperiaatteiden rikkominen kuten väär enös, rahanpesu, murtautuminen tietojärjestelmään, haittaohjelman levittäminen, tietojärjestelmään kohdistuva palvelunestohyökkäys, pommiuhkaus, henkilöstöön kohdistuva uhkailu ja kiristys
Työolot, työturvallisuus	Työoloihin, terveyteen tai turvallisuuteen liittyvien säännösten tai sopimusten vastaiset teot kuten työaika ja työturvallisuutta koskevat rikkomukset ja syrjinnästä aiheutuvat korvausvaatimukset ja palkka-, korvaus- tai irtisanomisriidat sekä työmarkkinariidat
Menettelytavoista aiheutuvat tappiot	Yksittäisiin asiakkaisiin kohdistuva ammatillisten veloitteiden tahallinen tai tuottamuksellinen laiminlyönti sekä tarjottujen tuotteiden suunnittelusta ja ominaisuuksista johtuvat vaatimukset (harhaanjohtava markkinointi ja palveluntarjonta), luottamuksellisten asiakastietojen väärinkäyttö markkinoinnissa, tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti asiakkaille, salassapitovelvollisuuden laiminlyönti, selonottovelvollisuuden laiminlyönti, toimeksiantojen säännösten vastainen toteuttaminen ja asiakasvarojen säännösten vastainen käsittely
Omaisuu svahingot	Luonnononnettomuudet tai muut ulkoiset tekijät
Tietojärjestelmiin liittyvät ongelmat ja keskeytysvahingot	Tietojärjestelmäongelmat tai IT-tuotannon keskeytykset kuten ohjelmistovirhe, tietoliikennehäiriö, käyttökatkos, laiterikko, sähkökatkos ja ulkoistettua palvelua tuottavan tahon häiriö
Tuotanto-, toimitus- ja prosesseihin liittyvät ongelmat	Epäonnistuneet prosessit ja prosessinhallinta sekä ongelmat liiketoimien vastapuolten kanssa kuten raportointivirhe, virhe asiakastiedoissa, tallennusvirhe tietojärjestelmään, hinnoitteluvirhe, sopimuksen pätemättömyys, puutteellinen dokumentointi, vakuushallinnan puutteet, asiakkaan toimeksiannon epäonnistunut toteutus, ulkoistetun palvelun häiriö, riita ulkopuolisen toimittajan kanssa ja kirjanpito virhe

Sitova
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(13) *Valvottavalla on oltava selkeät periaatteet, joiden mukaan se kohdistaa tappiot liiketoiminta-alueille ja tappiotyyppeihin. Eri tyiset perusteet on vahvis-*

tettava sellaisen tappiotiedon kohdentamiselle, joka koskee keskitetysti hoidettuja toimintoja, useampia liiketoiminta-alueita sekä ajan mittaan toistuvia tappiotapahtumia.⁴¹

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(14) Tappion kokonaismäärän lisäksi valvottavan on kerättävä tietoa tappion toteutumisen ajankohdasta, mahdollisista takaisinsaanneista ja muista saaduista korvauksista sekä tappioon johtaneista syistä.⁴²

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(15) Lisäksi valvottavan on noudatettava Rahoitustarkastuksen standardin 4.4b Operatiivisten riskien hallinta luvun 5.6 määräyksiä ja ohjeita riskien seurannasta ja raportoinnista.

9.2.2 Ulkoisten tilastojen käyttö

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(16) Valvottavan on käytettävä ulkoisia tietolähteitä operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa, jos on syytä olettaa valvottavan olevan alttiina harvoin tapahtuville mutta mahdollisesti vakaville tappioille.⁴³

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(17) Valvottavan on täytettävä seuraavat operatiivisten riskien mittaamiseen liittyvät ulkoisen tiedonkeruun vaatimukset⁴⁴:

- Valvottavalla on oltava systemaattinen prosessi sen määrittelemiseksi, missä tilanteissa ulkoista tilastotietoa käytetään ja miten ulkoinen tieto liitetään osaksi valvottavan muuta operatiivisten riskien mittausjärjestelmää.
- Ulkopuolisen tiedon käyttöä koskevien edellytysten ja menettelytapojen tulee olla dokumentoituja ja niitä tulee arvioida säännöllisesti. Niiden tulee olla ajoittain riippumattoman arvioinnin kohteena.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(18) Jotta valvottava voi arvioida ulkopuolisen tiedon asianmukaisuutta oman toimintansa kannalta, on valvottavalla oltava käytettävissään ulkopuoliseen tappiotiedostoon liittyvää yksityiskohtaista tietoa, joka koskee tappion määrää, tappioon liittyvän liiketoiminnon laajuutta sekä tappiotapahtumien syitä ja vällinneita olosuhteita.

9.2.3 Skenaarioanalyysi

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(19) Valvottava voi käyttää asiantuntija-arvioon perustuvaa analyysiä osana kehittyneen menetelmän mukaista laskentamallia. Erityisesti sellaisten harvaan esiintyvien tapahtumien osalta, joihin liittyy niukasti tilastoaineistoa (epätavalliset oikeusriidat, terrorismi tai luonnonmullistukset), valvottavan on

⁴¹ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan 17. kohta

⁴² Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan 16. kohta

⁴³ Direktiivin 2006/48/EY liitteen X 3 osan 19. kohta

⁴⁴ Direktiivin 2006/48/EY liitteen X 3 osan 19. kohta

validoitava analyysin tulokset vertaamalla niitä sisäiseen tappiotietoon ja ulkoisiin tappioutilastoihin.⁴⁵

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(20) Skenaarioanalyysi voi rakentua sekä sisäisen että ulkoisen tappio- ja tapahtumatiedon varaan. Skenaarioiden laadinnassa tulisi ottaa huomioon useiden samanaikaisesti tapahtuvien tappioiden toteutuminen.

9.2.4 Liiketoimintaympäristön ja sisäisen valvonnan vaikutus**Sitova**

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(21) Valvottavan operatiivisten riskien arviointimenetelmässä on otettava huomioon kaikki sen liiketoimintaympäristöön ja sen omaan sisäiseen valvontaan liittyvät tekijät, joiden vaikutuksesta valvottavan operatiivisen riskin asema saattaa muuttua.⁴⁶

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(22) Valvottavan tulee pyrkiä ottamaan huomioon ennakoivasti riskienhallinnassaan liiketoimintaympäristön ja sisäisen valvonnan muutokset, jotta riskiaseman muutokset voitaisiin havaita mahdollisimman pienellä viiveellä.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(23) Ympäristötekijöiden ja sisäisen valvonnan tekijöiden käyttäminen valvottavan kehittyneen menetelmän perustana edellyttää seuraavien vaatimusten täyttymistä⁴⁷:

- Saatavilla olevan kokemustiedon ja liiketoiminnoista annettujen arvioiden nojalla tekijöiden voidaan katsoa olennaisella tavalla vaikuttavan riskiasemaan.
- Valvottavan tulee perustella yksityiskohtaisesti riskiestimaattien herkkyyks tekijöissä tapahtuneille muutoksille sekä eri tekijöiden suhteelliset painotukset.
- Tekijöiden käytössä tulee ottaa huomioon myös liiketoiminnan kasvavasta monimuotoisuudesta tai laajentumisesta johtuva riskien lisääntyminen.
- Tekijöiden soveltamista koskeva ohjeistus on dokumentoitava ja se tulee saattaa riippumattoman arvioinnin kohteeksi valvottavassa.
- Tekijöiden soveltamista koskeva prosessi ja sen antamat tulokset on validoitava vertaamalla niitä sisäiseen tappiotietoon ja ulkoisiin tappioutilastoihin.

⁴⁵ Direktiivin 2006/48/EY liitteen X 3 osan 20. kohta

⁴⁶ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan 21. kohta

⁴⁷ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan kohdat 22.-24.

9.3 Riskin vähentämistekniikat

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(24) Kehittyneitä menetelmiä soveltavat valvottavat voivat käyttää ottamiaan vakuutuksia operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimusta alentavana tekijänä. Valvottavat voivat käyttää myös muita riskiä vähentäviä menetelmiä edellyttäen, että niistä koituva riskin vähentyminen on huomattava.⁴⁸

Sitova

Annettu: 1.12.2006

Voimaan: 1.3.2007

(25) Voidakseen hyödyntää vakuutusten vaikutusta riskien vähentämisessä valvottavan on osoitettava, että seuraavat ehdot täyttyvät⁴⁹:

- Vakuutuksenantajalla on oltava toimilupa vakuutusten tai jälleenvakuutusten myyntiin.
- Hyväksytyn luottoluokituslaitoksen (ECAI) vakuutuksenantajan maksukyvyistä tekemä luottoluokitus vastaa vähintään luottoluokkaa 3, jota tarkoitetaan Rahoitustarkastuksen standardissa 4.3 c Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus standardimenetelmää käytettäessä, luvussa 6.
- Vakuutus sopimuksen alkuperäisen voimassaoloajan on oltava vähintään yksi vuosi. Mikäli vakuutusjakso on lyhyempi, tulee valvottavan rajoittaa vakuutuksen vähentämisvaikutusta jäljellä olevan ajanjakson mukaisesti. Mikäli jäljellä oleva vakuutusjakso on lyhyempi kuin 90 päivää, ei vakuutusta voida ottaa huomioon vakavaraisuusvaatimusta vähentävänä tekijänä.
- Vakuutus sopimuksen irtisanomisajan on oltava vähintään 90 päivää.
- Vakuutus sopimus ei saa sisältää rajoituksia, jotka tulevat voimaan viranomaisen tekemien valvontatoimien nojalla tai jotka valvottavan tullessa maksukyvyttömäksi estävät valvottavaa, konkurssipesän hoitajaa tai selvitysmiestä perimästä valvottavalle koituvia kuluja tai sen kärsimiä tappioita lukuun ottamatta vahinkotapahtumia, jotka toteutuvat luottolaitoksen selvitystilan tai konkurssimenettelyn alkamisen jälkeen.
- Vakuutus sopimus ei saa koskea valvontaviranomaisen langettamia sakkoja ja muita rangaistusseuraamuksia.
- Vakavaraisuusvaatimuksen vähentämistä osoittavan laskelman tulee vastata valvottavan ottamaa vakuutusturvaa siten, että se kuvastaa selkeästi ja johdonmukaisesti tappioiden todennäköisyyttä ja vaikutusta.
- Valvottavan on otettava huomioon vakuutus korvausten maksamiseen liittyvä epävarmuus ja erot vakuutus sopimusten tarjoamassa turvasa.
- Vakuutus sopimus tulee olla tehty konserniin kuulumattoman yhtiön kanssa. Mikäli vakuutus on otettu omavakuutuksen (captive-yhtiö) tai sidosryhmään kuuluvan yhteisön kautta, tulee vakuutukseen liittyvä

⁴⁸ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan 25. kohta

⁴⁹ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 3 osan 26.-28. kohdat

riski siirtää itsenäiselle ulkopuoliselle vakuuttajalle esimerkiksi jälleenvakuutuksen kautta.

- Vakuutusten huomioonottamisessa sovellettavien periaatteiden tulee olla hyvin perustellut ja dokumentoidut.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(26) Vakuutusten käytöstä johtuva vähennys on enintään 20 % operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksesta, jossa ei ole otettu huomioon vähentämismenetelmien vaikutusta.⁵⁰

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(27) Toiminnan ulkoistamista ulkopuolisen tahon hoidettavaksi ei voida pitää tässä luvussa tarkoitettuna hyväksyttävänä riskinsiirtomekanismina.⁵¹

9.4 Kehittyneen menetelmän käyttöönottoa koskeva hakemus

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(28) Valvottava voi siirtyä käyttämään operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa kehittyntä menetelmää saatuaan Rahoitustarkastuksen luvan menetelmän käytölle.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(29) Rahoitustarkastus kehottaa valvottavia ilmoittamaan aikomuksesta hakea lupaa menetelmän käytölle heti sen jälkeen, kun asiaa koskeva päätös on tehty valvottavan ylimmässä johdossa, kuitenkin viimeistään kaksi kuukautta ennen lupahakemuksen jättämistä Rahoitustarkastukselle.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(30) Valvottavan tulee toimittaa Rahoitustarkastukselle kehittyneen menetelmän käyttöönottoa koskeva hakemus viimeistään 12 kuukautta ennen suunniteltua käyttöönottoajankohtaa.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(31) Hakemuksen sisällöstä ja siihen kuuluvista selvityksistä on määräykset tämän standardin liitteessä 1 Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen laskentamenetelmien käyttöönottoa koskeva ilmoitus- ja lupamenettely.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(32) Jos valvottavan kaikissa toiminnoissa, mukaan lukien sen toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneissa tytäryhtiöissä, aiotaan käyttää yhtenäistä kehittyntä menetelmää, voi Rahoitustarkastus tehdä päätöksen menetelmän käyttöönoton edellytyksistä valvottavasta ja sen tytäryhtiöistä tehdyn kokonaisarvion perusteella yhteistyössä muiden ETA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisien kanssa.⁵² Jos valvottavan tytäryhtiö ei täytä kehittyneelle menetelmälle asetettuja laadullisia vaatimuksia, voidaan sen muun menetelmän mukaisesti laskettu vakavaraisuusvaatimus ottaa huomioon kehittyneen me-

⁵⁰ Direktiivin 2006/48/EY liitteen X 3 osan 29. kohta

⁵¹ CEBS GL 10 kohta 579

⁵² Direktiivin 2006/48/EY 105 artiklan 4 kohta

netelmän mukaisesti tehdyssä konsolidoidun vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa.⁵³

---

⁵³ CEBS GL 10 kohta 475.

10

MENETELMIEN RINNAKKAINEN KÄYTTÖ

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Valvottava voi käyttää standardimenetelmän rinnalla samanaikaisesti perusmenetelmää vain poikkeuksellisissa tapauksissa. Perusmenetelmää voidaan käyttää esimerkiksi valvottavan tarvitessa uuden liiketoiminnan hankinnan jälkeen siirtymäajan ennen standardimenetelmän käyttöön siirtymistä myös tässä liiketoiminnassa. Valvottavan tulee esittää Rahoitustarkastukselle aikataulu, jonka mukaan standardimenetelmää ryhdytään soveltamaan valvottavan kaikissa toiminnoissa.⁵⁴

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Kehittyneen menetelmän käyttöönottoon luvan saanut valvottava voi käyttää menetelmän rinnalla samanaikaisesti perus- tai standardimenetelmää, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:⁵⁵

- Valvottavan kaikki operatiiviset riskit tulevat huomioon otetuiksi.
- Valvottavan käyttämiä menetelmiä sovelletaan valvottavan kaikissa liiketoiminnoissa sekä eri maissa sijaitsevissa yksiköissä ja toimipai-koissa.
- Kaikki tässä standardissa luetellut kehittyneen menetelmän ja standardimenetelmän laadulliset vaatimukset tulevat täytetyiksi.
- Valvottavan toimintojen operatiivisista riskeistä huomattava osa tulee käyttöönottoajankohtana katetuksi kehittyneen menetelmän mukai-seen malliin perustuvalla vakavaraisuuslaskennalla.
- Valvottava esittää Rahoitustarkastukselle aikataulun, jonka mukaan kehittyntä menetelmää siirrytään soveltamaan keskeisessä osassa valvottavan toiminnoista.

⁵⁴ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 4 osa

⁵⁵ Direktiivin 2006/48/EY X liitteen 4 osa

11

RAPORTOINTI RAHOITUSTARKASTUKSELLE

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(1) Valvottavan on ilmoitettava LLL 62 §:ssä tarkoitettu operatiivisen riskin omien varojen vaatimus Rahoitustarkastuksen standardin RA4.8 Omien varojen ja luotto-, markkina- ja operatiivisen riskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen ilmoittaminen mukaisesti.

12 MÄÄRITELMÄT

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) **Tuottoindikaattorilla** tarkoitetaan perusmenetelmän ja standardimenetelmän/vaihtoehtoisen standardimenetelmän mukaisen vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa mukaan otettavien tuloslaskelman erien/tase-erien vuotuista yhteenlaskettua määrää, jota on painotettu asianmukaisilla kertoimilla.

13

LISÄTIEDOT

Standardista vastaavan henkilön yhteystiedot ovat Rahoitustarkastuksen Internet-sivuston [Standardien vastuuhenkilöt](#) -luettelossa. Lisätietoja antaa myös:

- VV: Markkina- ja operatiiviset riskit, puh. 010 831 5207